

Kronika

VILNIAUS UNIVERSITETO LIETUVIŲ LITERATŪROS KATEDRA 2012 METAIS

2012 m. gegužės 10–11 dienomis Vilniaus universitete vyko Lietuvių literatūros katedros organizuota XVI respublikinė studentų lituanistų konferencija „Laimei, Maironis“, skirta Maironio 150-osioms gimimo metinėms paminėti. Turininga konferencijos mokslinė programa buvo palydėta ir specialiai konferencijai parengta teatine premjera. Dr. Neringa Klišienė kartu su VU studentais pastatė spektaklį „Gyvenimas – kažin koks sudėtingas rašmuo“, kurio scenarijų vaidinimo režisierė parengė Maironio prisiminimų, laiškų ir gyvenimo nuotrupų motyvais.

Lietuvių literatūros katedroje gyvuoja graži tradicija kiekvienais metais išleisti vieną katedros mokslininką kūrybinių atostogų. 2012–2013 mokslo metais atostogos buvo suteiktos dr. B. Speičytei, kuri jų metu išsipareigojo baigti keletą metų tęsiamą katedros projektą ir baigti rengti XIX a. lietuvių literatūros chrestomatiją studentams. Nuo 2012 m. rugsėjo iš kūrybinių atostogų grįžo doc. dr. D. Čiočytė. Šių atostogų metu mokslininkė parengė didžiąją dalį (10 autorių lankų) monografijos apie teologinius lietuvių literatūros aspektus.

Nuo 2012 m. spalio į katedrą buvo priimti keturi nauji doktorantai: Ūla Ambrasaitė (vadovė – prof. D. Pociūtė-Abukevičienė), Gintarė Petuchovaitė-Majauskė (vadovė – prof. D. Pociūtė-Abukevičienė), Erika Malažinskaitė (vadovė doc. dr. D. Čiočytė) ir Julius Keleras (vadovė doc. dr. Audinga Peluritytė-Tikuišienė).

Studijos

Doc. dr. A. Peluritytė-Tikuišienė 2012 m. lapkritį ir gruodį skaitė paskaitas kituose Lietuvos universitetuose: Lietuvos edukologijos universiteto lituanistikos bakalaurai klausėsi paskaitos „Naujausioji lietuvių literatūra“; Vytauto Didžiojo universiteto lituanistikos magistrantai – „Naujojo klasicizmo iššūkiai Rytų ir Vidurio Europoje“.

2012 m. lapkričio 6–8 d. Filologijos fakulteto studentams paskaitų ciklą „Donelaičio *Metai* – epizodų virtinė ar vientisas tekstas. Pokalbiai apie Donelaičio kūrybos rišlumą“ skaitė Brno Masaryko (Čekija) universiteto dėstytojas dr. Vaidas Šeferis. Nauja Donelaičio *Metų* interpretacija – pagrindinė šiuo metu baigiamos rašyti šio mokslininko monografijos užduotis.

Dr. E. Juknytė parengė naują kursą „Teksto poetika“ bakalauro studijų programos antro kurso studentams, o dr. N. Klišienė nuo rugsėjo skaito naują kursą „Drama: tarp literatūros ir teatro“ intermedialijų literatūros studijų programos magistrantams.

Tyrimai: studijos, monografijos, reikšmingiausios publikacijos

Doc. dr. D. Čiočytė kolektyvinei monografijai *Antanas Škėma ir slinktytys lietuvių literatūroje* (sud. Loreta Mačianskaitė) parašė skyrių „Santykio su religine tradicija galimybės“ (Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas,

2012) ir paskelbė straipsnį „Literary Interpretation of Society in the Period of Soviet Occupation“ prof. Reginos Rudaitytės sudarytame tarptautiniame mokslo leidinyje *Literature in Society* (Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2012). Prof. D. Pociūtė-Abukevičienė paskelbė straipsnį „Mathias Flacius and the Reformation in the Grand Duchy of Lithuania“ Kroatijoje pasirodžiusiame mokslo straipsnių rinkinyje *Matija Vlačić Ilirik* (Labin: Grad Labin, 2012).

2012 m. išėjo dr. B. Speičytės monografija *Anapus ribos: Maironis ir istorinė Lietuva* (LLTI leidykla).

Doc. dr. R. Tamošaitis, doc. dr. R. Tūtlytė kartu su buvusiais Literatūros katedros nariais prof. V. Daujotyte bei doc. dr. G. Viliūnu atnaujino savo parengtą vadovėlį XI–XII klasei „Literatūros erdvės. Pirmoji knyga. Literatūra amžių kaitoje: nuo raštijos pradžios iki XX amžiaus“ (Kaunas: Šviesa, 2012). Redaktorius – R. Tamošaitis.

Akademiniai seminarai

Šįmet Lietuvių literatūros katedra su Lietuvių literatūros ir tautosakos institutu surengė kasmetį lituanistų studentų ir dėstytojų vasaros seminarą „Literatūros salos-2012“ (liepos 25–27 d. prie Ariogalos, Raseinių raj.). Pirmoji seminaro diena buvo skirta Maironio kūrybos problematikai svarstyti, pranešimus skaitė prof. Viktorija Daujotytė ir lekt. Brigita Speičytė; tradicinės kultūros klausimams skirtoje sesijoje Gervėčių lauko tyrimų patirtimi dalijosi lekt. Saulė Matulevičienė. „Studentų pievos“ sesijose pranešimus skaitė ir Vilniaus universiteto absolventės lituanistės, dabartinės doktorantės Aistė Kučinskienė, Akvilė Rėklaitytė, Ūla Ambrasaitė, magistrantės Ramunė Brundzaitė, Emilija Visockaitė, bakalaurantai Giedrius Genys ir Vilius Arlauskas. Doc. Darius Kuolys vedė baigiamąją diskusiją, kurioje studentai svarstė galimus ir siektinus lituanisto vaidmenis šiuolaikinėje visuomenėje.

Stažuotės

Doc. dr. A. Peluritytė-Tikuišienė nuo 2012 m. rugsėjo 25 d. iki 2012 m. spalio 25 d. stažavosi Karolio universitete Prahoje, kur gilino teorines komparatyvistikos žinias, čekų XX a. literatūros istorijos ir teorijos kontekstus, konsultavosi su tenykšte profesūra. Savo ruožtu mokslininkė konsultavo čekų studentus lituanistus (pagal Rytų Europos katedros poreikius).

Pranešimai Lietuvos ir tarptautinėse mokslinėse konferencijose, mokslo ir kultūros sklaidos renginiuose

Prof. D. Pociūtė-Abukevičienė dalyvavo Italijoje, Florencijos universitete 2012 m. kovo 28–30 dienomis vykusioje konferencijoje „The Impact of Latin Heritage on the Development of Identities in the Lands of the Polish Crown and the Grand Duchy of Lithuania: History, Language, Literature, Modeling Patterns of Culture and Mentality“, kur skaitė pranešimą „Abraomas Kulvietis: Humanistic Origins of the Early Reformation in the Grand Duchy of Lithuania“. Profesorė taip pat dalyvavo Lietuvos reformacijos draugijos 20-mečiui paminėti skirtoje jubiliejinėje konferencijoje, vykusioje Vilniaus universitete 2012 m. spalio 27 d., kur skaitė pranešimą „Mikalojus Radvilas Juodasis – Lietuvos Evangelikų Bažnyčios kūrėjas“.

2012 m. sausio 30 d. Lietuvių literatūros ir tautosakos institute vykusioje konferencijoje „Metlaikių atabradai: Albinui Žukauskui – 100“ doc. dr. Kęstutis Urba skaitė pranešimą „Albino Žukausko kūryba vaikams“.

Birželio 1 d. Vilniaus miesto savivaldybėje vykusioje tarptautinėje Skaitymo skatinimo konferencijoje doc. dr. Kęstutis Urba skaitė pranešimą „Ką skaityti Lietuvos vaikeliams“.

Balandžio 25 d. Šiaulių apskrities P. Višinskio bibliotekoje vykusioje konferencijoje „Vaikų literatūros kritikai ir skaitytojai: dialogas ar priešprieša“ doc. dr. K. Urba pristatė ir aptarė per pastaruosius du dešimtmečius pasirodžiu-

šias literatūros mokslo ir kritikos knygas, skirtas vaikų literatūros problemoms.

Rugpjūčio 23–26 d. doc. dr. Kęstutis Urba dalyvavo Londone vykusiame 33-ajame Tarptautinės vaikų knygos tarybos (IBBY) kongrese, kurio tema buvo „Vertimai ir migracija: peržengiant sienas“. Kongreso metu mokslininkas perskaitė pranešimą „Beatrix Potter pasakų tikrinių vardų lietuvinimas“.

2012 m. lapkričio 15–16 d. doc. dr. D. Čiočytė dalyvavo tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Maironis ir jo epocha“, surengtoje Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto, minint Jono Mačiulio-Maironio (1862–1932) 150 gimimo sukaktį. Konferencijos metu mokslininkė skaitė pranešimą „Poeto kunigo savimonė Maironio lyrikoje“. Toje pačioje konferencijoje dalyvavo ir doc. dr. R. Tamošaitis, skaitęs pranešimą „Maironio teksto ontologinė gelmė“, bei dr. B. Speičytė, skaičiusi pranešimą „Maironis – literatūros tradicijos vertėjas“.

Doc. dr. R. Tūtlytė 2012 m. rugsėjo 13–16 d. dalyvavo Mykolo Romerio universitete vykusiame tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Pasaulis sudėtas iš pasakų: tarpdisciplininio diskurso sąsajos ir pokyčiai“, kur skaitė pranešimą „Jugendo pasakojimai lietuvių literatūroje: rangas, svarba, degradavimas“. Doc. R. Tamošaitis šioje konferencijoje skaitė pranešimą „Gyvenimo pavidalai pasakojimo struktūrose“.

Abu minėti mokslininkai taip pat dalyvavo 2012 m. lapkričio 29 d. Vytauto Didžiojo universitete vykusiame konferencijoje „Mano namai – kultūra“, skirtoje Jono Meko 90-mečiui. Doc. dr. R. Tamošaitis skaitė pranešimą „Jono Meko archajiškumas ir avangardizmas“, o doc. dr. R. Tūtlytė pranešimą „Gyvenimo aplogija: Jono Meko ankstyvoji kūryba“.

Doc. dr. R. Tamošaitis skaitė nemažą pranešimų konferencijose ir kultūros renginiuose: 2012 m. spalio 26 d. Vincui Krėvei skirtoje tarptautinėje konferencijoje, vykusiame Lietuvos Respublikos Seime, skaitė pranešimą

„Krėvės palikimas: šventraščiai, kurie vienija tautas“. 2012 m. kovo 25 d. Vilniaus mokytojų namuose vykusiame renginyje „Žemaičių dienos Vilniuje“, skirtame 150-osioms Maironio gimimo metinėms, – pranešimą „Maironio kūrybos akiračiai“; 2012 m. birželio 14 d. Zelvės poilsiavietėje (Trakų rajonas) vykusiame neregijų literatūrai ir muzikos kūrėjų kūrybinėje stovykloje – seminare pranešimą „Kūryba kaip žmogiškas bendravimo būdas“. 2012 m. rugpjūčio 28 ir 30 d. Mykolo Romerio universiteto organizuotame dalykiniame metodiniame seminare lietuvių kalbos mokytojams, dirbantiems mokyklose tautinės mažumos kalba ir lietuvių kalba daugiakalbėje aplinkoje, perskaitė pranešimą „Literatūra kaip žmogaus, visuomenės ir tautos laisvės mokytoja“. 2012 m. rugsėjo 14 d. Vyžuonose vykusiame atminimo vakare „Nacionalinės premijos laureatą Bronių Radzevičių prisimenant“ skaitė pranešimą „Broniaus Radzevičiaus asmenybė ir kūryba“. 2012 m. spalio 11–12 d. Maironiui skirtoje jubiliejinėje šventėje „Būti su Maironiu“, vykusiame Mažeikiuose, skaitė pranešimą „Maironio gelmė“. 2012 m. spalio 18 d. Verslo vadovų mokymo centre perskaitė pranešimą „Maironio metai“.

Katedros nariai aktyviai bendradarbiavo su Lietuvos švietimo įstaigomis, dalyvavo seminaruose, skirtuose Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų lituanistams, skaitė paskaitas mokyklose.

Doc. dr. R. Tamošaitis dalyvavo mokytojams lituanistams skirtuose seminaruose. 2012 m. sausio 26 d. Gargžduose, Klaipėdos rajono Švietimo centre mokslininkas skaitė pranešimą „Jurgos Ivanauskaitės kūrybos apžvalga“. 2012 m. kovo 14 d. Lietuvos rašytojų sąjungos klube mokslininkas skaitė paskaitą Ukmergės rajono lituanistams apie programinius lietuvių literatūros autorius: „Naujas požiūris į klasiką (J. Biliūnas, Šatrijos Ragana, Vaižgantas, Krėvė, I. Šeinius, Putinas)“. 2012 m. spalio ir lapkričio mėnesį doc. dr. R. Tamošaitis vedė seminarus

Elektrėnų ir Trakų mokytojams tema „Nacionalinės premijos autoriai: Vanda Juknaitė ir Bitė Vilimaitė“ bei „Nacionalinės premijos autoriai: Aidis Marčėnas ir Donaldas Kajokas“.

Dalyvavimas moksliniuose ir kultūros bei švietimo sklaidos projektuose

Dr. Saulė Matulevičienė baigė 2010–2012 metais vykdytą mokslinį projektą „Gervėčiai: istorinė atmintis ir kultūrinis tapatumas“, kurį finansavo Lietuvos mokslo taryba.

Doc. dr. A. Peluritytė-Tikuišienė dalyvavo Lituanistinių studijų katedros organizuojamame tarptautiniame Lietuvos universitetų ir baltistikos centrų bendradarbiavimo projekte, kuris vykdomas 2012–2013 m.

Doc. dr. K. Urba parengė projektą ir gavo Lietuvos mokslo tarybos finansinę paramą surengti tarptautinę mokslinę konferenciją „Vaikų literatūra – laisvė ir kontrolė“ („Freedom and Control in/of Children's Literature“). Konferencija vyko 2012 m. gruodžio 13–14 d. Pranešėjai – iš 13 pasaulio šalių, taip pat iš Lietuvos. Sukurtas specialus konferencijos tinklalapis: www.clconference.flf.vu.lt/lt/index.html

Doc. dr. R. Tamošaitis dalyvavo Lietuvos meno kūrėjų asociacijos neformaliojo švietimo paslaugų plėtros projekte „Aukštosios kultūros impulsai mokykloms (AKIM)“, remtame Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo tarybos. Pagal šį projektą spalio ir lapkričio mėnesį mokslininkas vedė pamokas tema: „Detektyvo žanro klasika ir dabartis“ Eitminiškių vidurinėje, Šilavoto pagrindinėje mokykloje, Vilniaus Barboros Radvilaitės pagrindinėje mokykloje ir Kazlų Rūdos „Elmos“ progimnazijoje.

2012 m. vasario 10–11 d. doc. dr. R. Tamošaitis dalyvavo bendrame Vilniaus universiteto ir VŠĮ Nacionalinės moksleivių akademijos projekte, skirtame lietuvių kalbos mokytojams: „Nusikaltimo ir bausmės tema literatūroje: Bi-

liūnas, Vaižgantas, Dostojevskis“. Šiam projektui mokslininkas parengė pranešimą „Detektyvo žanras: jo kilmė, reikšmė ir vieta literatūros žanrų sistemoje“.

2012 m. dr. B. Speičytė pradėjo mokslinius tyrimus tarptautiniame projekte „Nuo bajorijos iki dvarininkijos. Genezė ir tvermė etniškai nevienalyčiam senosios Respublikos regione“ (finansuoja Lenkijos Respublikos „Humanistikos plėtros nacionalinė programa“).

2012 m. kovo 23–24 d. Vilniaus universiteto Lietuvių literatūros katedra jau trečius metus organizavo Lietuvių gimtosios kalbos ir literatūros olimpiadą Lietuvos ir užsienio lietuviškų mokyklų mokiniams, kuri vyko Anykščiuose, Antano Baranausko vidurinėje mokykloje. Olimpiados organizacinio komiteto pirmininkė ir užduočių kūrėja – prof. D. Pociūtė-Abukevičienė. Vertinimo komisijoje dalyvavo doc. dr. R. Tamošaitis, dr. N. Klišinė, dr. E. Juknytė, dokt. J. Žasinaitė-Gedminienė, dokt. Ū. Abrasaitė.

Literatūriniai renginiai

2012 m. vasario 8 d. Rašytojų sąjungos klube vyko Algimanto Zurbos jubiliejinis vakaras, kurio metu doc. dr. Kęstutis Urba aptarė šio rašytojo kūrybą paaugliams ir jaunimui.

Vasario 23–26 d. vykusioje Vilniaus knygų mugėje doc. dr. K. Urba pristatė ukrainiečių rašytojos Lesios Voroninos knygą „Superagentas 000“, Renatos Šerelytės apysaką pasaką „Kraukatukai kosmose“ ir Džiuljetos Maskuliūnienės monografiją „Peldų takais“.

Balandžio 2 d. doc. dr. Kęstutis Urba organizavo Tarptautinės vaikų knygos šventę, kuri vyko Vilniaus „Lėlės“ teatre. Įvyko seminaras, kurio metu diskutuota apie vaikų literatūros raidos tendencijas, šventinėje popietėje įteiktos premijos už geriausias 2011 metų knygas.

2012 m. rugsėjo 21 d. Dalia Čiočytė dalyvavo Kelmės Žemaitės viešojoje bibliotekoje

vykusiuose Žemaitės skaitymuose, kur perskaitė pranešimą „Žemaitės feminizmas“.

2012 metus paskelbus Maironio metais, minint 150-ąją poeto gimimo sukaktį,

dr. B. Speičytė dalyvavo daugelyje kultūrinių renginių, viešųjų paskaitų, radijo ir televizijos laidose, skirtose Maironiui.

Dainora Pociūtė-Abukevičienė,

Ernesta Juknytė